

Verkiezingsprogramma Partij van de Arbeid Hengelo 2022-2025

Hengelo is een fijne stad om in te wonen, werken en op te groeien. Maar het lijkt geen twijfel dat onze stad er op al die terreinen erop achteruit gegaan is in de afgelopen jaren. De Partij van de Arbeid wil deze trend keren en met dit programma stellen we voor hoe wij dat willen aanpakken.

Wat zijn dan de problemen waarmee de Hengeloër te maken heeft? Wie een woning zoekt, ziet zich geconfronteerd met lange wachtlijsten en steeds verder stijgende huur- en koopprijzen. Armoede en schuldenproblematiek komen nog steeds in veel gezinnen voor. Tegelijkertijd zijn sociaal-culturele voorzieningen verschaald of zelfs helemaal wegbezuinigd. Want in het kader van marketingwoordjes zoals 'zelfredzaamheid' en 'participatie' trekt de overheid zich steeds verder terug. Wie zorg of ondersteuning nodig heeft, moet door een toenemend aantal bureaucratische hoepels springen. Inwoners die aanspraak maken op voorzieningen worden geconfronteerd met een wantrouwende en niet zelden onredelijke overheid. En als klap op de vuurpijl, wordt de lokale overheid de zeggenschap en sturing over dit soort beleid steeds meer uit handen genomen door oncontroleerbare 'regio'-organen.

Uiteraard is het niet allemaal kommer en kwel. De Hengelose samenleving heeft stevige fundamenten en noaberschap is nog steeds een woord dat betekenis heeft in onze stad. Maar als we een leefbare stad willen blijven dan is een koerswijziging nodig. In de rest van dit document stellen wij onze koers voor aan de hand van een aantal thema's. Maar **de rode draad is: breng de menselijke maat terug**. De lokale overheid is er voor de inwoners en niet andersom.

Thema 1: Armoede en Schulden

Nederland is een rijk land met een sterke economie, maar ook met een toenemende ongelijkheid. Volgens de cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) leeft 5,8% van de Hengelose bevolking onder de armoedegrens. Een groot deel van deze groep bestaat bovendien uit kinderen. Ook wat betreft schuldenproblematiek doen we het in Hengelo gemiddeld slechter dan in de rest van Nederland: ruim 8,5% van de Hengelose gezinnen heeft problematische schulden. Dat er niet zelden sprake is van een combinatie van schulden en armoede, zal niemand verbazen.

Wat wél verbazingwekkend is, is dat bij veel van de problematische schulden, de overheid de schuldeiser is. Niet alleen omdat mensen bijvoorbeeld hun (gemeentelijke) belastingaanslagen niet kunnen betalen, maar vooral ook omdat deze dan verhoogd worden met soms exorbitante boetes. De overheid draagt zo, in onze ogen onnodig, bij aan de schuldenproblematiek. De overheid zorgt ook voor schulden, doordat een aanvraag voor een bijstandsuitkering vaak pas met een flinke vertraging wordt toegekend. Dat is wat

ons betreft onaanvaardbaar. De bijstand is het absolute minimum. Dus: eerst toekennen en daarna controleren. **De gemeente heeft niet het recht om inwoners op voorhand te wantrouwen.**

Want niet alleen bij het zogenaamde Toeslagenschandaal is gebleken dat overheidsinstanties zich bij dit soort zaken star en hard gedragen, zonder rekening te houden met de asymmetrische machtsverhoudingen tussen burger en overheid. In het verleden was er het instituut sociale raadslieden, waar inwoners gratis goed juridisch advies konden krijgen. **Wij willen de sociale raadslieden terugbrengen.** Ook mensen met weinig geld moeten juridische ondersteuning kunnen krijgen en iemand kunnen inschakelen die voor hen opkomt.

Gezinnen met kinderen hebben vaker dan gemiddeld te maken met armoede en problematische schulden. Dat is des te fnuikender, aangezien een kind dat te maken heeft gehad met armoede een grotere kans heeft om als volwassene ook weer met deze problematiek te maken te krijgen. Wij zien het bestrijden van armoede en problematische schulden daarom als een prioriteit: iedereen verdient een gelijke kans in het leven. **Ieder kind moet de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen.** De gemeente Hengelo heeft een ruim kind-pakket, maar er is ook ruimte voor verbetering. Zo valt te denken aan een uitgebreider naschools programma, waar kinderen de kans krijgen om zich op het terrein van bijvoorbeeld sport, spel en muziek te ontwikkelen.

Tenslotte willen we ook onderzoeken of de gemeente problematische schulden kan beheren: zo zou door middel van een gemeentelijk **schuldenfonds** kunnen worden vastgesteld hoeveel de schulden bedragen en of deze overgenomen kunnen worden, zodat de gemeente de enige schuldeiser blijft. Vervolgens kunnen de schulden in alle redelijkheid worden afbetaald en dit traject kan eventueel gecombineerd worden met re-integratie op de arbeidsmarkt.

Wat willen wij?

- Armoede en schuldenproblematiek in kaart brengen
- Armoede en schuldenproblematiek actief bestrijden in samenwerking met instanties
- Diverse aanpak voor diverse problematiek
- Schuldenproblematiek niet onnodig verergeren met boetes en rente, maar juist helpen met op orde brengen en afbetalen.
- Daar waar mogelijk (en wenselijk) schulden in de Participatiewet kwijtschelden.
- Mensen met bijstand niet primair met wantrouwen benaderen: het voordeel van de twijfel aan de inwoner
- Juridische bijstand is een basisrecht: breng het instituut Sociale Raadslieden terug
- Gemeentelijk schuldenfonds instellen

Thema 2: Wonen

Mede onder druk van Den Haag, is de voorraad sociale huurwoningen drastisch gedaald de laatste tien jaar. Dat betekent dat starters en mensen met gemiddelde en lagere inkomens moeilijker aan een (geschikte) woning komen. Er zijn ook te weinig woningen voor ouderen, al dan niet met een mogelijkheid tot zorg. En dat betekent weer dat ouderen langer blijven wonen in hun (koop)woningen, waardoor het aanbod van ook koopwoningen laag blijft. Door het prijsopdrijvende effect van die schaarste, maar ook door de lakse houding van de (landelijke) overheid tegen speculanten, wordt het steeds moeilijker voor starters om een dak boven het hoofd te vinden.

Deze wooncrisis moet uiteraard vooral door de landelijke overheid aangepakt worden, maar ook de gemeente is onderdeel van het probleem en dús ook van de oplossing. Er moeten simpelweg meer woningen beschikbaar komen, maar er moet ook een meer divers aanbod komen. **Er is behoefte aan woonruimte voor starters, voor studenten, voor ouderen, voor lagere en middeninkomens, maar ook voor kwetsbare groepen.** Daar waar de markt de ontstane problemen niet oplost, moet de gemeente haar rol oppakken. Een dak boven het hoofd is een grondrecht. Beleggers kopen in Hengelo veel huizen om ze vervolgens voor de hoofdprijs te gaan verhuren. Ze zorgen er mede voor dat prijzen stijgen en met name starters in onze stad steeds minder kansen krijgen. Dat vinden wij onwenselijk, een huis is om in te wonen, niet om mee te beleggen. We willen dit actief tegengaan door onder andere een zelfbewoningsplicht in te voeren.

Daarbij speelt ook dat mede door de verhuurdersheffing de bewegingsruimte van corporaties sterk verkleind is. Dat is wat ons betreft zeer onwenselijk. De verhuurdersheffing werd ingevoerd als een tijdelijke (crisis)maatregel en moet zo snel mogelijk afgeschaft worden, zodat corporaties hun belangrijke rol in het bieden van woonruimte weer volledig kunnen vervullen. We zullen ook zoeken naar samenwerking met ontwikkelaars en bouwbedrijven, maar er zal ook sturing gegeven moeten worden. Een concrete maatregel die we willen invoeren is de bouwplicht: wanneer een ontwikkelaar een bouwvergunning krijgt voor een project, dan zal die tijdelijk moeten zijn. Wordt er niet begonnen met bouwen in de afgesproken tijd, dan verloopt de vergunning. Zo kan de gemeente beter zicht en sturing houden over bouwactiviteiten in de stad. Wij staan positief tegenover particuliere wooncollectieven en willen deze ondersteunen, hierbij is het een voorwaarde dat er aandacht is voor participatie van diverse doelgroepen en diversiteit in het woningaanbod en de toepassing van gezamenlijke voorzieningen.

Tenslotte vinden wij dat er oog moet zijn voor het grote gebrek aan woningen voor starters in Beckum. Ontgroening en het gebrek aan woningen speelt in Beckum in versterkte mate. Mede daardoor worden jongeren gedwongen weg te trekken en vergrijsst het dorp verder. Wij pleiten voor 80 nieuw te bouwen woningen in het starterssegment, zodat deze trend een halt kan worden geroepen. Een bijkomend probleem is dat Beckum effectief in tweeën gesplitst wordt door de N739. Dat geeft zorgen om de

verkeersveiligheid en voor het behoud van de eenheid van het dorp. De gemeente moet specifieke aandacht en prioriteit geven aan het duurzaam leefbaar houden van ons dorp.

Wat willen wij?

- Bouwen en renoveren voor verschillende doelgroepen stimuleren en aansturen
- Bouwen onder erfpacht onderzoeken
- Divers woningaanbod ook voor verschillende inkomensgroepen: bij projecten verplichten ook huizen onder 2,5 ton te laten bouwen
- Verhuurdersheffing moet afgeschaft worden
- Kostdelersnorm afschaffen
- Bewoningsplicht invoeren
- Bouwplicht bij vergunning
- 80 woningen in Beckum erbij
- Onderzoek naar de verkeersveiligheid in Beckum (en het algemene effect van de doorgaande weg door het dorp. Maak van Beckum één geheel.

Thema 3: Werk, economie en inkomen

De economische politiek van de laatste decennia is er vooral op gericht geweest om grote bedrijven op allerlei manieren te faciliteren. Concreet betekent dat overheden bedrijven met vaak miljardenomzetten proberen binnen te halen en te behouden. Gemeenten proberen elkaar af te troeven met gebruik van gemeenschapsgeld, maar ook door zulke bedrijven te ontzien met regelgeving en lasten. De onderbouwing daarvoor was dat dit tot meer werkgelegenheid zou leiden op termijn. Deze 'trickle down'-theorie is lang geleden al een mythe gebleken, maar het beleid is onveranderd. Die grote bedrijven sturen namelijk puur op zoveel mogelijk winst op de korte termijn en zijn daarmee geen betrouwbare partners. Het vertrek van Siemens uit Hengelo is een voorbeeld hiervan. De gemeente moet bij het faciliteren daarom rekening houden met de wispelturigheid van vooral beursgenoteerde bedrijven. Duurzame en wederzijds voordelige relaties kunnen beter opgebouwd worden met regio-gebonden bedrijven en MKB.

Zo is er ook het potentieel van studenten van de UT en Saxion. Het faciliteren en ondersteunen van opstartende bedrijven van zulke (voormalige) studenten, onder voorwaarden die wederom wederzijds voordelig zijn, kan zorgen voor meer en duurzame werkgelegenheid. Daarmee is dit ook meteen beleid tegen vergrijzing en ontgroening. Er is geen enkele reden waarom dit soort startups zich uitsluitend in Enschede zouden vestigen. Maar Hengelo moet zichzelf misschien wel wat beter onder de aandacht brengen. Wij willen, samen met de (binnenstads)ondernemers uit onze stad eraan werken om Hengelo een aantrekkelijke stad te maken om te ondernemen.

En dat geldt uiteraard niet alleen voor deze doelgroep, maar in het algemeen. Zo moet de gemeente ook haar rol spelen bij de aansluiting van onderwijs (het ROC) naar bedrijven, en meer in het algemeen bij de aansluiting van de competenties van werkzoekenden en arbeidsmarkt, en deze faciliteren. Daarbij kan het Twents fonds voor Vakmanschap een belangrijke functie vervullen. Cursussen voor basisvaardigheden voor werkzoekenden zijn vaak effectiever om mensen aan het werk te helpen dan dure re-integratietrajecten. De succesvolle experimenten in onder andere Groningen hebben duidelijk gemaakt dat de zogenaamde **basisbanen**, voor degenen waarvoor een betaalde baan onhaalbaar is (gebleken) een ander effectief middel is om mensen aan het werk en uit een isolement te krijgen. En dat zwaard snijdt aan twee kanten: de basisbanen kunnen ingezet worden voor taken die belangrijk zijn voor de stad, maar nu blijven liggen. Te denken valt onder andere aan de het extra werk bij en aan wijkvoorzieningen dat wij verderop in dit programma voorstellen. Dat kost uiteraard extra geld, maar dat is een keuze die wij maken.

Hengelo is ook zelf werkgever, uiteraard. En onze gemeente moet ook een goede werkgever zijn. Wij vinden dat alle overheden, maar zeker de onze het goede voorbeeld moet geven en ook vanuit het belang van de werknemers moet denken. Dat geldt ook voor de manier waarop het Sociaal Werkbedrijf (SWB) te werk gaat: re-integratie moet maatwerk zijn en daarom soms minder dwingend. Re-integratie binnen de SWB is niet voor iedereen passend. Daarnaast moeten duidelijke en concrete afspraken gemaakt worden over de inclusiviteit en diversiteit: de gemeente is er voor alle inwoners en dat moet ook blijken uit het personeelsbeleid. Zo pleiten wij voor het afspreken en strikt nastreven van een quotum voor werknemers met een beperking. De gemeente moet ook, ondanks de aanhoudende wind uit Den Haag, **sociaal blijven aanbesteden** en sociaal ondernemerschap actief ondersteunen. Daarbij kan het ROZ een belangrijke rol (blijven) spelen.

Wat willen wij?

- De gemeente moet een goede werkgever zijn, voor al haar personeel
- Meer nadruk op samenwerken met regio-gebonden bedrijven
- Een goed werknemersklimaat is een goed ondernemingsklimaat: Hengelo moet aantrekkelijk zijn om te werken en om te ondernemen
- Sociaal (blijven) aanbesteden
- SWB: re-integratie moet maatwerk zijn en kan dus ook buiten de SWB plaatsvinden
- Bedrijventerreinen vergroenen in samenwerking met bedrijven en ondernemers
- Basisbanen
- Sociaal Ondernemerschap/ROZ
- Twents fonds voor vakmanschap
- Basisvaardigheden aanbieden

Thema 4: Zorg en Jeugdzorg

In het kader van 'decentralisatie' zijn in het afgelopen decennium steeds meer taken naar de gemeente overgeheveld. En gemeenten moeten met steeds minder geld steeds meer doen. De gevolgen worden steeds beter zichtbaar en zijn niet positief. Dat zou al erg genoeg zijn als het over lantaarnpalen ging, maar de gemeente draagt inmiddels de verantwoordelijkheid voor zorg (WMO) en zelfs jeugdzorg. Met andere woorden: de aller kwetsbaarste inwoners zijn afhankelijk van de gemeente.

Wij willen daarom ook een **radicale breuk met het neoliberale denken in zake zorg en jeugdzorg**. We willen meer lef en daar waar nodig verzet tegen het steeds verder voortschrijdende marktdenken in de zorg. **Wijkwelzijnswerk** moet bijvoorbeeld een belangrijker rol krijgen. Er wordt nu ook geproblematiseerd terwijl situaties op een lichte wijze kunnen worden opgelost. Wij willen daarom ook de **straathoekwerkers** terug laten komen. Zij kunnen voor verbinding helpen zorgen en vertrouwenspersoon zijn, en zo problemen **eerder signaleren en voorkomen**. Ook **mantelzorgers** spelen een belangrijke rol en moeten beter ondersteund worden.

Wij willen ook **stoppen met aanbesteden, maar juist partners worden met zorgaanbieders**. Het systeem van aanbesteden en bieden voor pakketten is financieel gedreven. En dat leidt uiteindelijk alleen maar tot verschraving van de zorg en tot steeds lagere beloning voor zorgmedewerkers. We moeten samen met de zorgaanbieders en vertegenwoordigers van cliënten vormgeven aan de zorg. Wij willen dat de gemeente niet meer middels aanbestedingen, maar middels subsidierelaties samen gaat werken met een beperkt aantal zorgaanbieders. Dit zal leiden tot betere zorg én minder verloop van zorgprofessionals. Lef hebben als gemeente houdt ook in dat we dat wat bij de landelijke overheid hoort ook teruggeven: zorg die bovenlokaal georganiseerd moet worden, is een voorbeeld hiervan. Als we met name de overdracht van indicaties goed willen organiseren (bijvoorbeeld als iemand verhuist), dan moet dat door de landelijke overheid gebeuren.

Eén van de meest schrijnende problemen die ontstaan zijn door dit overheidsbeleid, zijn de wachtlijsten in de Jeugd-GGZ. Kwetsbare kinderen en jongeren die dringend behoefte hebben aan geestelijke gezondheidszorg, moeten daar vaak maanden op wachten, met alle gevolgen van dien. Wij vinden dat onaanvaardbaar, maar gemeenten hebben maar beperkte middelen om hier iets aan te doen. Complexe jeugdzorg en jeugd-GGZ horen wat ons betreft principieel niet thuis bij de gemeente. Die wachttijden moeten echter hoe dan ook omlaag. Voor de korte termijn pleiten we in ieder geval voor **het voorkomen van uithuisplaatsingen en het bieden van zorg ter plaatse**. Dat is niet alleen goedkoper dan een jeugdzorgplek (we moeten roeien met de riemen die we hebben), maar kan de ouders ook helpen om problemen te voorkomen.

Tenslotte pleiten we voor het **afschaffen van zorgindicatie door de gemeente**. Die taak is de gemeenten opgedrongen en ook die hoort er principieel niet thuis. En ondanks dat de gemeente met

behulp van onder meer bijscholing deze taak zo goed mogelijk heeft uitgevoerd, hoort dit principieel gedaan te worden door (medische) zorgprofessionals met de noodzakelijke expertise. Bovendien gaat er onnodig veel cruciale tijd verloren in het proces van aanvraag, beoordeling en toekenning van zorg. In navolging van de gemeente Nijmegen willen wij dat zorg wordt ingezet, daar waar de behoefte wordt gesignaleerd. Hiervoor zijn **integrale wijkteams** nodig (ook in Beckum), die als taak hebben om problemen zo snel mogelijk te signaleren en vervolgens de zorg te leveren of organiseren. Zo voorkomen we het escaleren van problematiek en verminderen we de bureaucratie. Dat betekent het beter benutten van gemeenschapsgeld waarvoor het bedoeld is. Belangrijker nog: zo kunnen we sneller en betere zorg leveren voor degenen die dat het meest nodig hebben.

Wat willen wij?

- Niet meer meegaan in het marktdenken ten aanzien van zorg
- Snellere inzet van zorg, minder bureaucratie
- Gemeenschapsgeld inzetten voor het leveren van zorg, in plaats van voor bureaucratie
- Wijkwelzijn, wijkcentra, straathoekwerk en integrale wijkteams een grote rol geven in preventie, signalering en zorg
- Verkorten wachtlijsten Jeugd-GGZ prioriteit maken
- Afschaffen indicatiesysteem: zorgbehoefte laten vaststellen door zorgprofessionals en niet ambtenaren
- Afschaffen aanbestedingen in de zorg: zorg organiseren in samenwerking met aanbieders
- Afschaffen abonnementstarief CAK: zet gemeenschapsgeld in waar het nodig is
- Wijkwelzijnswerk ook in Beckum

Thema 5: Onderwijs en jongerenbeleid

Ons belangrijkste motto loopt uiteraard als een rode draad door dit programma: gelijke kansen voor iedereen. Onderwijs en jongerenbeleid spelen daarbij een cruciale rol. Want ongeacht het gezin waarin kinderen geboren worden, verdient iedereen een gelijke kans. Hiervoor is de voorschoolse opvang erg belangrijk en moet dus voor iedereen beschikbaar en toegankelijk zijn. Kinderopvang is een voorziening die zowel ouders als kinderen kan helpen bij hun ontwikkeling en daarmee in het algemeen belang. **De gemeente moet, in samenwerking met marktpartijen, het huidige aanbod versterken, om zo jonge ouders te helpen en kinderen een veilige en stimulerende opvang te bieden.**

Een andere stimulerende voorziening is uiteraard de bibliotheek. Onze bibliotheek heeft zich ook ontwikkeld als ontmoetingsplaats, maar het meest belangrijk blijft de klassieke functie als plek waar iedereen terecht kan voor informatie, cultuur en ontwikkeling, in de vorm van boeken en andere media. Daarnaast kan de bibliotheek een grotere rol spelen bij het leren van de Nederlandse taal en helpen

integreeren. We willen daarom het Taalcafé en Taalpunt uitbreiden. De gemeente moet blijven steunen, want **een bibliotheek is voor Hengelo een onontbeerbare voorziening.**

Mede door ontgroening (het feit dat er minder kinderen geboren worden) heeft het openbaar onderwijs in Hengelo haar zelfstandige positie deels verloren en is opgegaan in een fusie. Daarmee blijft het openbaar onderwijs als vorm in ieder geval bestaan. **Wij zien het blijven bestaan van openbaar onderwijs, zonder religieuze affiliaties als een voorziening die voor iedereen toegankelijk moet blijven.**

Ongeacht de affiliaties moet de gemeente uiteraard alle onderwijsvoorzieningen ondersteunen in hun primaire taak: het bieden van kansen tot ontwikkeling aan alle kinderen en jongeren.

Onder deze onderwijsvoorzieningen horen naast de basisscholen, uiteraard ook het voortgezet onderwijs, het ROC, maar ook de UT. Het ROC is een cruciale voorziening waar jongeren de kans wordt geboden zich hetzij een vak aan te leren, waarmee zij zowel hun eigen kansen op een baan kunnen verhogen en waarmee aan de behoeften van de in de regio aanwezige industrieën kan worden voldaan. De gemeente kan helpen bij de **aansluiting tussen onderwijs en werkgevers**, om te beginnen met stages.

De campus van de Universiteit Twente mag dan op Enschedese grond zijn gevestigd, Hengelo is op fietsafstand. Daarmee is er voldoende gelegenheid om studenten te kunnen huisvesten, wanneer daarvoor de voorwaarden worden geschapen, en om afgestudeerden hier te houden. We moeten een **aantrekkelijke stad zijn voor jongeren**, de uitgaansgelegenheden in Hengelo hebben we, nu nog de mogelijkheid om hier je leven op te bouwen. Dat is in het kader van werkgelegenheid en vergrijzing een kans die wij beter benut willen zien.

Hengelo moet een fijne stad om te (be)leven zijn. Daarvoor zijn voorzieningen nodig; functionele voorzieningen, maar ook voorzieningen die simpelweg leuk zijn. Het skateboardpark bij Metropool is een voorbeeld van zo'n plek. Wij willen de plekken en voorzieningen die we hebben versterken en behouden, maar ook actief op zoek naar meer mogelijkheden.

De stad moet naast prettig en aantrekkelijk, ook veilig zijn. Daarvoor is goede straatverlichting, specifiek voor voetgangers en fietsers, een belangrijke voorwaarde.

Wat willen wij?

- De gemeente moet helpen zorgen voor divers en toegankelijke kinderopvang
- Bibliotheek steunen en versterken in al haar functies
- Openbaar onderwijs ondersteunen
- Zorg voor goede aansluiting tussen aanbod en arbeidsmarkt
- Steunen en uitbreiden van voorzieningen die Hengelo een aantrekkelijke stad maken voor jongeren

- Meer aandacht voor veiligheid, overal in de stad en specifiek ook voor voetgangers en fietsers

Thema 6: Cultuur, sport en sociaal-culturele voorzieningen

Het is een terugkerend thema: buurt-, wijk- en welzijnswerk zijn cruciale voorzieningen voor een gezonde stad. Maar in de afgelopen decennia is veel op dit vlak wegbezuinigd. Dat is wat in het Engels *penny wise and pound foolish* heet: vrij vertaald komt dat erop neer dat deze bezuinigingen ons op de termijn juist méér geld kosten. Zowel **professionele als vrijwilligersorganisaties spelen een erg belangrijke rol voor de sociale cohesie van wijken, buurten en uiteindelijk de stad**. We moeten de organisaties ondersteunen waar nodig en zorgen dat deze toegankelijk zijn voor al onze inwoners.

De gemeente moet **speeltuinen ondersteunen en speelvoorzieningen onderhouden en aanvullen**. Fysiek buiten spelen is niet alleen leuk, maar ook een belangrijke voorwaarde voor motorische ontwikkeling en als preventie tegen kinderobesitas. In alle wijken en Beckum moeten onze kinderen veilig kunnen spelen. Daarnaast kunnen ook speeltuinen, waar kinderen uit dezelfde wijk, maar van verschillende scholen en achtergronden, komen spelen, helpen bij de sociale cohesie. Want onbekend maakt onbemind.

Hetzelfde geldt voor verenigingen en sportclubs. Deze vervullen een belangrijke sociale functie, die we verder kunnen versterken door samenwerking met wijk- en buurtwerk beter te organiseren. **Verenigingen en sportclubs kunnen zowel bij signalering als bij preventie van problematiek bij bijvoorbeeld jongeren en jeugdigen een grotere rol spelen**.

Tenslotte de culturele voorzieningen. Cultuur is te vaak het kind van de rekening in tijden van bezuinigingen. En dat is volstrekt onterecht, want **een stad zonder culturele voorzieningen, is een minder leefbare stad**. Metropool, de Schouwburg Hengelo zijn voorbeelden van voorzieningen met een grote uitstraling die Hengelo een fijnere plek maken om te wonen en te bezoeken. Zij verdienen onze steun. En om ervoor te zorgen dat iedereen zich ook zelf bezig kan houden met cultuur hebben we Oyfo. Oyfo heeft na jaren van fusies en verhuizingen nu tijd en ruimte nodig om zich te ontwikkelen. Want ook bijvoorbeeld toegankelijk muziekonderwijs is een voorziening die een stad leefbaar maakt.

Onze gemeente kent veel beeldende kunstenaars, als gemeente moeten wij professionele kunstenaars zo goed mogelijk ondersteunen. Een gemeente als Hengelo verdient een **vaste expositieruimte in de binnenstad**, zowel voor de kunst die de gemeente bezit, als voor de kunstenaars in en buiten onze stad. We herhalen: de aanwezigheid én toegankelijkheid van kunst en cultuur is wat een stad een prettiger plek maakt om te leven.

Speciale aandacht verdienen ook de verenigingen, zoals de koren, de muziekverenigingen, biljartverenigingen, de scouting enzovoorts, enzovoorts. Verenigingen hebben een belangrijke functie bij het vormen en behouden van de gemeenschap en sociale cohesie. De vaker genoemde wijkcentra kunnen daarbij dienen als locatie. De korte lijnen die daardoor ontstaan, kunnen op hun beurt helpen bij het vroeg signaleren en voorkomen van problemen. Belangrijk is ook om de **kruisbestuiving tussen kernvoorzieningen**, zoals Oyfo en Metropool, en de verenigingen te stimuleren. De één kan namelijk niet zonder de ander.

Veel mensen voelen zich eenzaam, ook in Hengelo. Wij willen eenzaamheid bestrijden, door deze mensen te betrekken en te activeren, bijvoorbeeld in vrijwilligerswerk. Speciale aandacht hebben we daarbij voor groepen waarin eenzaamheid veel voorkomt, zoals ouderen, jongeren, LHBTI+-personen en mensen met een migratieachtergrond. We betrekken daarbij niet alleen welzijnsorganisaties, zorgverleners en vrijwilligers, maar ook partners in de stad zoals sport- en cultuurverenigingen, kappers en andere ondernemers.

Als laatste willen we in dit kader **Scoren in de wijk** noemen. Dit prachtige project, dat al meer dan 15 jaar vlot getrokken door onze eigen Drees Kroes een echte bijdrage levert aan het verbeteren van de leefbaarheid in (onder meer) onze stad. Scoren in de wijk is een voorbeeld op meerdere vlakken en de ondersteuning moet wat ons betreft niet alleen behouden, maar zelfs uitgebreid worden.

Wat willen wij?

- Buurt-, wijk- en welzijnswerk, professioneel en vrijwillig, zijn cruciaal
- Speeltuinen ondersteunen, speelvoorzieningen onderhouden en aanvullen
- Verenigingen en sportclubs uitdagen plannen te maken, middels gerichte subsidieprogramma's op sport en cultuur, en hierin de samenwerking met de wijkcentra te zoeken.
- Wijkcentra kunnen dienen als locatie
- Culturele voorzieningen ondersteunen
- Vaste expositieruimte in de binnenstad
- Zorgen voor betere samenwerking tussen verenigingen en kernvoorzieningen
- Scoren in de wijk: een voorbeeld van wat mogelijk is

Thema 7: Lokale democratie

De tot nu toe besproken thema's zijn allemaal van groot belang voor het leven in onze stad. Maar hoe en in welke mate inwoners en hun vertegenwoordiging, de gemeenteraad, daar invloed op kunnen hebben, is nog maar de vraag. De gemeenteraad is in naam het hoogste orgaan in de lokale democratie en heeft

de taak de bestuurders, burgemeester en wethouders, te controleren. Maar daarvoor ontbreken niet zelden de middelen. Informatie (in de vorm van raadsstukken) wordt vaak te laat aangeleverd, waardoor de gemeenteraad niet goed meer in staat is om deze grondig te controleren en bespreken. Er is sprake van een structurele informatieachterstand voor de gemeenteraad. Het overhevelen van bevoegdheden aan gremia op het niveau van de regio kan leiden tot uitholling van de lokale democratie. Gemeenten zien zich door de decentralisatie genoodzaakt om bepaalde zaken, zoals veiligheidsbeleid, samen met andere gemeenten te regelen. Samenwerking is uiteraard goed, maar de democratische controleerbaarheid mag niet in het geding komen. Zo is het begrip 'regio' al staatsrechtelijk niet goed geformuleerd. De 'regio' en de organisaties op dat niveau zijn niet gekozen en daarmee niet democratisch controleerbaar. Wij willen duidelijke regels en voorwaarden op dit vlak, om te beginnen voor de Hengelose vertegenwoordigers in de genoemde gremia.

Wat willen wij?

- Concrete regels en randvoorwaarden bepalen voor bovenlokale samenwerking
- Beleid moet ook op regionaal niveau controleerbaar blijven voor Hengelo

Thema 8: Klimaat en gezonde leefomgeving

Ook in Hengelo moeten we ons voorbereiden op klimaatverandering. De PvdA wil ook mensen die geen geld hebben voor de **verduurzaming** van hun woning, de mogelijkheid geven dit wel te doen met behulp van **subsidies en goedkope leningen**.

Naast verduurzaming van woningen, moeten we op korte termijn **nieuwe energiebronnen** gaan gebruiken. **Zonnepanelen** op onder andere gebouwen in de gemeente kunnen een eerste stap zijn. Daarnaast moeten we als gemeente kijken waar we **windmolens** kunnen gaan plaatsen. Uiteraard moeten de bezwaren die eventuele omwonenden kunnen hebben serieus genomen worden. Mocht blijken dat er toch een acceptabele mate van overlast blijft, moeten **diegenen die de overlast ondervinden, mee profiteren van de energie die opgewekt wordt**. Hetzelfde geldt uiteraard voor zonnepanelen.

In samenwerking met het waterschap gaan we het **opvangen van regenwater verbeteren** op de plekken waar bij een hevige regenbui veel overlast ontstaat. We moedigen iedereen aan om minder tegels in de tuin te hebben, want **groen in tuinen** is beter voor de waterhuishouding. Ook andere oplossingen, zoals **sedum-daken** moeten actief gestimuleerd worden. **Want de klimaatverandering vindt al plaats, of we dat nu willen of niet.**

Ook in Hengelo moeten we daarom **van het gas af, maar wel in een verstandig tempo**. Ook hiervoor geldt dat dit gestructureerd en met overleg moet gebeuren, en dat het voor iedereen betaalbaar moet zijn.

Zoals zo vaak, dreigen ook de kosten van de klimaatverandering op het bordje van de minst draagkrachtigen terecht te komen. Hier geldt, zoals altijd, de **collectieve verantwoordelijkheid** en solidariteit. **De kosten voor de aanpassingen ten gevolge van klimaatverandering moeten eerlijk en naar draagkracht verdeeld worden.**

Niet alleen de tuinen van inwoners moeten zo mogelijk groen zijn, dat geldt ook voor de openbare ruimte. We willen meer en diverser groen in de stad en goed onderhoud voor het bestaande groen. Er is wat ons betreft een **direct verband tussen dat groen en de algemene leefbaarheid**. Bomen en struiken helpen extreme temperatuurschommelingen voorkomen en bij het opvangen van regenwater. Dat behoud betekent ook **beter en harder optreden tegen milieuvergrijpen**. Te vaak komen overtreders nog weg met bijvoorbeeld het dumpen van chemisch afval. De capaciteit voor het handhaven van milieuovertredingen moet wat ons betreft dus omhoog.

Wat willen wij?

- Voorbereiding op klimaatverandering is een collectieve verantwoordelijkheid
- Verduurzaming en nieuwe energiebronnen: lasten en lusten eerlijk verdelen
- Meer en meer divers groen, overal in de stad
- Capaciteit voor het handhaven van milieuovertredingen verhogen

Thema 9 Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn belangrijke voorwaarde om volwaardig en autonoom mee te kunnen doen aan de maatschappij. In Hengelo moet iedereen kunnen komen waar hij of zij graag wil zijn. Dat betekent toegankelijke en hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen in alle wijken en kernen, die aansluit op de behoefte van de inwoners. Maar daar houdt het niet op. De PvdA geeft de aanleg van fietspaden en fietssnelwegen een extra impuls. Knelpunten en gevaarlijke situaties op onze wegen lossen we op. We organiseren onze infrastructuur zo dat verschillende manieren van vervoer goed op elkaar aansluiten, met slimme overstappunten waardoor het gebruik van openbaar vervoer en de fiets aantrekkelijker wordt. Zo komt iedereen in Hengelo makkelijk en comfortabel op hun bestemming.

Wat willen wij?

- Meer fietspaden en veilige fietsroutes, met name naar scholen.
- Rondom elke school een schoolzone. Hier is veiligheid voor kinderen het belangrijkste en krijgen voetgangers en fietsers voorrang.
- Bij het kernwinkelgebied goede en voldoende fietsenstalling, elektrische oplaadpunten voor e-bikes en veilige fietsroutes.

- Een hoogwaardig openbaar vervoernetwerk met een goede bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, gezondheidscentra en scholen. Hierin staat de behoefte van onze inwoners centraal, de vorm van het vervoer moet aansluiten bij deze behoefte.
- Ons openbaar vervoer en onze publieke ruimte is toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een beperking. Nieuwe ruimtelijke plannen toetsen we standaard bij de geschiktheid voor voetgangers, inclusief mensen met een rolstoel, kinderwagen of rollator. Samen met ervaringsdeskundigen inventariseren we knelpunten voor rolstoelgebruikers in het openbaar vervoer, de publieke ruimte en openbare gebouwen en lossen we deze op.

Een verkiezing is niet alleen een formeel moment waarop de kiezers kunnen laten weten wie de stad moet gaan besturen. Het is in meer algemene zin een moment om richting te geven en kleur te bekennen. De PvdA wil een stad waarin het goed leven is. Voor iedereen, dus ook voor degenen die met een achterstand begonnen zijn, of gaandeweg tegenslag hebben gehad. Een stad waarin er voldoende woonruimte is voor iedereen, ongeacht inkomen, leeftijd, afkomst of gezondheid. We willen een stad waarin je prettig en veilig kunt opgroeien en je kunt ontwikkelen, ook als je ouders niet hoogopgeleid zijn. Waar je veilig naar school kunt en later werk kunt vinden. Waar er wat te beleven valt, voor iedereen en voor elk wat wils. Waar je voor jezelf kunt beginnen en daarbij zo nodig ondersteund wordt. En we willen dat je steun en zorg kunt krijgen, wanneer je die nodig hebt. Dat je een steuntje in de rug krijgt wanneer je dat nodig hebt, zonder het stempel van 'eigen schuld' en zonder wantrouwen. We willen een groene en levendige stad, waar de gemeente er is voor de inwoners en dat ook uitdraagt. Een gemeente is geen bedrijf en inwoners zijn geen consumenten. Wij zijn een gemeenschap waarin we met elkaar rekening houden en elkaar helpen en steunen waar dat nodig is. En dat daarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, spreekt voor zich.